

Emmi Maijanen

**INTERNATIONAL BUSINESS – KOULUTUSOHJELMAN
OPISKELIJOIDEN ODOTUKSET OPINNOISTA SAIMAAN
AMMATTIKORKEAKOULUSSA**

Saimaan ammattikorkeakoulun julkaisuja
Saimaa University of Applied Sciences Publications

Saimaan ammattikorkeakoulun julkaisuja
Sarja A: Raportteja ja tutkimuksia 54
ISBN 978-952-7055-14-4 (PDF)
ISSN 1797-7266

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO.....	4
1.1	Kyselyn toteutus ja vastaajat	4
2	OPISKELIJAN JA OPETTAJAN ROOLI.....	4
3	OPETUSMENETELMÄT	8
3.1	Opiskelijoiden odotukset opettajien käyttämistä opetusmenetelmistä....	9
3.2	Parhaat tavat oppia opiskelijoiden mukaan.....	11
4	OPISKELIJAN MOTIVAATIO JA OPPIMISYHTEISÖN MERKITYS.....	16
5	OPISKELIJAN ARVIOINTI	19
6	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	22
	LÄHTEET.....	24
	Liite 1: Kyselyn kysymykset	25

1 JOHDANTO

Tässä raportissa kerrotaan Saimaan ammattikorkeakoulussa syksyllä 2015 aloittaneiden kansainvälisen International Business – koulutusohjelman opiskelijoiden odotuksista ja käsityksistä koskien heidän tulevia opintojaan. Erityisesti työssä tarkastellaan opiskelijoiden käsityksiä opettajan ja opiskelijan roolista osana oppimisyhteisöä, opiskelijoiden odotuksia opetusmenetelmiä kohtaan ja toisaalta opiskelijoiden arviota siitä, millainen työskentely tukee oppimista ja motivaatiota. Lisäksi tarkastellaan opiskelijoiden odotuksia oppimisen arviointia kohtaan.

Tämän työn tuloksia voidaan hyödyntää esimerkiksi opetussuunnitelmien laatimisessa suhteessa opiskelijoiden odotuksiin ja koulutuksen tavoitteisiin.

1.1 Kyselyn toteutus ja vastaajat

Kysely toteutettiin verkkokyselynä syyskuussa 2015. Kyselyn kieli oli englanti. Opiskelijat olivat kyselyyn vastatessaan opiskelleet Saimaan ammattikorkeakoulussa n. kahden viikon ajan. Kyselyyn ohjeistettiin vastaamaan opiskelijoiden omien mielipiteiden ja näkemysten mukaisesti, ei siis yrittäen vastata ”oikein” tai koulun odotusten mukaisesti. Kyselyyn vastasi määräaikaan mennessä yhteensä 28 opiskelijaa. Koko ryhmässä opiskelijoita on 45, eli kyselyyn vastasi 62% ryhmän opiskelijoista. Ryhmän opiskelijat tulevat yhteensä 8 eri maasta, joista suurinta kansallisuutta edustaa venäläiset opiskelijat, 45% ryhmästä. Toiseksi suurin kansallisuus on suomalaiset, 27%.

86% vastaajista edeltävät opinnot olivat toisen asteen opintoja. Suurimmalla osalla opinnot olivat lukio-opintoja (68%), osalla ammatillisia opintoja (18%), ja osalla korkeakouluopintoja Suomessa (4%) tai jossain muussa maassa (11%).

Kysymykset olivat sekä monivalintakysymyksiä, että avoimia kysymyksiä.

2 OPISKELIJAN JA OPETTAJAN ROOLI

Opettajan rooli Suomessa on kehittynyt suomalaisen koulutusjärjestelmän kehittymisen myötä. Ennen varsinaista koululaitosta opettajina toimivat papit ja lukkarit, ja tavoitteena oli paitsi lukutaidon kehittäminen, kurin ja

moraalikasvatuksen antaminen. Kansakoulun syntyäikoihin 1800-luvun lopussa koulutuksen tehtävät laajenivat, mutta edelleen opettajalla oli voimakas rooli tiedon ja totuuden lähteenä. (Antikainen, 2006.)

Perinteisesti oppilaan ja opettajan välinen suhde on nähty melko yksisuuntaisena vuorovaikutuksena, jossa opettaja välittää hallitsemansa sisällön oppilaalle. Sitten näkökulma on kääntynyt oppilaasta oppijaan ja opettamisen tarkoituksiksi on tullut oppijan oppimisen tukeminen. (Lehtisalo, 1999).

Kyselyssä kysyttiin opiskelijoiden näkemystä opettajan roolista heidän opinnoissa avoimella kysymyksellä. Oppilaan oppimisen tukemisen näkökulma näkyi vastauksissa. Suoraan englanninkielen sanaa "guide" (ohjata/opastaa) käytti jopa 10/28 vastaajaa. Tämä ajatus näkyi lisäksi 6 muun vastaajan vastauksissa, jotka kuvasivat opettajan tehtävää "tien näyttämiseksi".

"Rooli on ohjata ja opettaa oppimaan."

("A role to guide and teach me how to learn.")

"[Opettajan rooli on] näyttää meille oikea tie ja auttaa jos teemme jotain väärin."

("[Teacher's role is] to show us the right way, and help us if we do something wrong.")

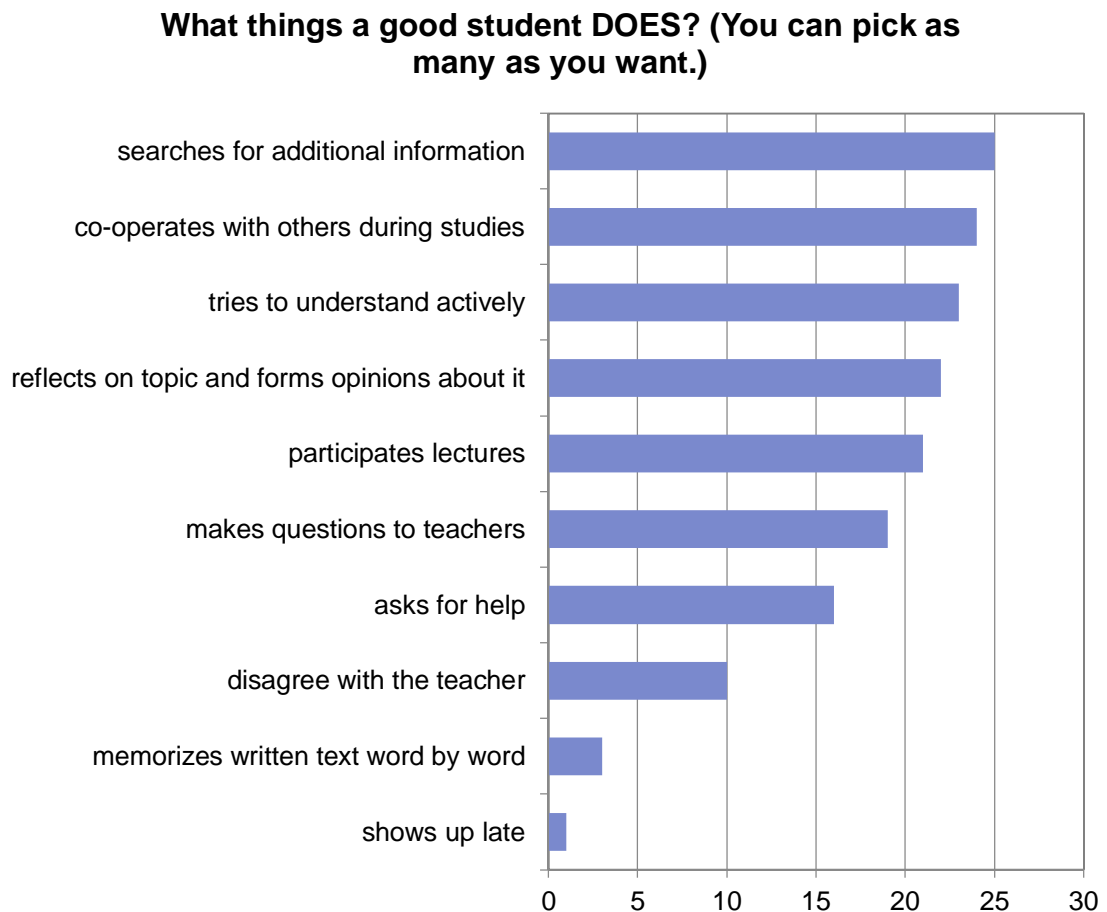
Edelleen opettajan rooliin kuuluu vastaajien mielestä opiskelijan kannustaminen, motivointi ja tukena oleminen. Perinteisemmin opettajan tiedon lähteenä näki vain 5 vastaajaa, mutta moni toi esiin opettajan tärkeyden tietolähteiden suosittelijana ja omien kokemusten jakajana.

Jotkut vastaajat ottivat esiin myös opiskelijan roolin ja vastuun omista opinnoista. Eräs vastaaja kuvasi hyvin opiskelijan ja opettajan suhdetta vuorovaikutteiseksi niin, että puolet tuloksesta tulee opettajan toiminnasta ja puolet opiskelijan omasta työstä.

"Mielestäni opettajan rooli on ohjata meitä ja antaa ehkä vähemmän kuin 50%, meidän itsemme pitää etsiä ja tehdä töitä tuottaaksemme toinen 50%, opettajan avulla toki."

(”In my opinion the teacher has to guide us and give maybe less than 50% , it’s up to us to search for and work to get the other 50% with his help of course.”)

Kyselyssä kysyttiin myös sitä, mitä opiskelijan mielestä hyvä opiskelija tekee. Vastausvaihtoehdot oli rajattuja (Kuva 1: Mitä hyvä opiskelija tekee?)

Kuva 1: Mitä hyvä opiskelija tekee?

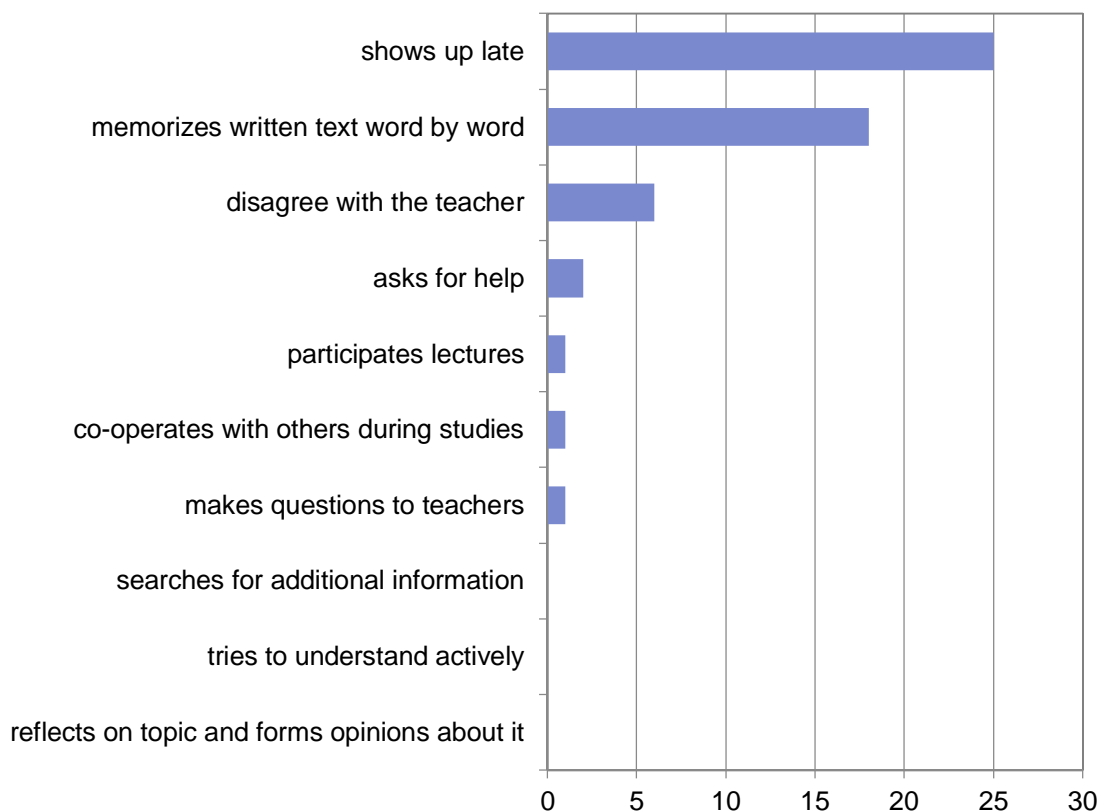
Opiskelijan aktiivinen rooli opinnoissa näkyy myös näissä vastauksissa, sillä jopa 25/28 vastaajaa oli sitä mieltä, että hyvä opiskelija etsii lisätietoa ja yrittää ymmärtää aktiivisesti (23/28 vastaajaa). Myös yhteistyö toisten kanssa on tärkeää hyvälle opiskelijalle (24/28 vastaajaa). Huomionarvoista on, että kaikki nämä vaihtoehdot päihittivät esimerkiksi luennoille osallistumisen, jota kuitenkin pidettiin myös tärkeänä (21/28 vastaajaa).

Hieman yllättävääkin on, että ainoastaan puolet vastaajista oli sitä mieltä, että hyvä opiskelija pyytää apua (16/28 vastaajaa), eikä kysymystenkaan esittäminen

ollut itsestään selvästi hyvän opiskelijan ominaisuus. Vielä harvempi uskaltautuisi hyvänä opiskelijana olemaan eri mieltä opettajan kanssa (10/28 vastaajaa). Tämä voi kertoa jotain vielä taustalla vaikuttavista perinteisemmistä ajatusmalleista opiskelijan ja opettajan rooleista. Toisaalta, joukossa on myös niitä opiskelijoita, jotka olivat valinneet nämä hyvän opiskelijan ominaisuuksiksi. Opettajan olisikin tärkeää omalla vuorovaikutuksellaan viestiä sitä, että kysyminen ja avun pyytäminen on sallittua ja useimmiten jopa toivottavaa, jotta opetustilanne olisi kokonaisuutena vuorovaikutteisempi.

Hyvän opiskelijan ominaisuuksiin opiskelijoiden mielestä ei kuulu myöhästely ja ulkoa opettelu. Nämä nousivat esiin kysyttäessä toisinpäin sitä, mitä hyvä opiskelija ei tee (Kuva 2: Mitä hyvä opiskelija ei tee?).

What things a good student does NOT DO? (You can pick as many as you want.)

Kuva 2: Mitä hyvä opiskelija ei tee?

Mistä nämä vastaukset siis kertovat? On ilmeistä, että opettajan rooli on edelleen tärkeä, mutta opettajan tulisi oppia näkemään itsensä entistä enemmän valmentavassa ja ohjaavassa roolissa, kuin esimerkiksi tiedon välittäjänä tai kurin

pitäjänä. Voi olla, että oikeanlaisella ohjauksella opiskelijat pystyisivät ottamaan enemmänkin vastuuta omista opinnoistaan, kuin mitä perinteisesti opettajat uskaltavatkaan antaa.

3 OPETUSMENETELMÄT

Yksinkertaistettuna opetusmenetelmä tarkoittaa tapaa, jolla opetus järjestetään. Opetusmenetelmät voidaan jakaa esimerkiksi opettajakeskeisiin, oppilaskeskeisiin ja yhteistoiminnallisiin. Toinen tapa jaotella opetusmenetelmiä, on jakaa ne monologisiin ja dialogisiin menetelmiin. (Hellström, 2008). Ensimmäinen jaottelu tarkastelee ensisijaisesti sitä, kenellä on aktiivinen rooli oppimisen edistämiseksi: opettajalla, oppilaalla vai yhteisöllä. Jälkimmäinen puolestaan keskittyy siihen, kuinka vuorovaikutteista opetus on.

Se, mitä opetusmenetelmiä opetukseen valitaan, riippuu monesta tekijästä. Olennaista on, mitä oppimisella tarkoitetaan ja miten oppimista mitataan. Esimerkiksi tiedollisen opetuksen tehokkuutta mitattaessa opettajakeskeisillä työtavoilla voidaan nähdä saavutettavan parempia oppimistuloksia (Hellström, 2008.) Laajennettaessa oppimisen tavoitteita suoraan tiedollisen ulkopuolelle, esimerkiksi luovuuteen ja oma-aloitteisuuteen, vaikeutuu tulosten mittaaminen ja koko kysymyksenasettelu.

Perinteisen tai jopa vanhanaikaisen opetustavan mukaan ihminen nähdään lähinnä passiivisena, erilaisiin ärsykkeisiin reagoivana ”koneistona”. Palkitsemalla toivoituista ja rankaisemalla ei toivotuista reaktioista reaktioita voidaan muokata haluttuun suuntaan. (Hirsjärvi, 1985). Tällöin oppiminen ei ole siis yksilöstä lähtöisin olevaa, eikä oppijan omien ajatusprosessien tulos, vaan perustuu esimerkiksi ulkoa opettelemiseen. Menetelmällisesti esimerkiksi monivalintoihin perustuvat tentit tai määritelmien ulkoluku kuuluvat tällaisen oppimiskäsityksen piiriin. Myös hyvin monologinen luennointi, jonka tavoitteena on opettajan välittämän tiedon omaksuminen sellaisenaan, voidaan luokitella behavioristista oppimiskäsitystä noudattavaksi.

Toista ääripäätä edustaa eksistentialismiin perustuva humanistinen oppimiskäsitys, jonka mukaan oppiminen on ensisijaisesti yksilön kasvua ja parhaimmillaan oppiminen johtaa paitsi tietojen ja taitojen karttumiseen, yksilön

toiminnan ja jopa persoonan muuttumiseen. Toisin sanoen, oppiminen käsitetään kokonaisvaltaisena prosessina ja halu oppimiseen lähtee oppijasta itsestään. (Hirsjärvi, 1985). (Ruohotie, 2003). Mikäli oppiminen nähdään näin, tapahtuu opiskelijalähtöisesti ja on itsensä kehittämistä, hyviä menetelmiä voisi olla erilaiset suhteellisen vapaat projektioiskelun muodot, joissa opiskelija voi itse määrittellä aiheen ja tavoitteet. Myös erilaiset keskustelut, jotka tukevat opiskelijan kasvua ja kehittymistä ihmisenä on hyvä oppimisen väline.

Opiskelijoille suunnatussa kyselyssä opetusmenetelmistä kysyttiin kahdella eri tavalla. Ensin kysyttiin, mitä opiskelija uskoo opettajien tekevät opettaakseen (kuva 3). Toiseksi kysyttiin, mitkä ovat opiskelijan mielestä parhaita tapoja oppia.

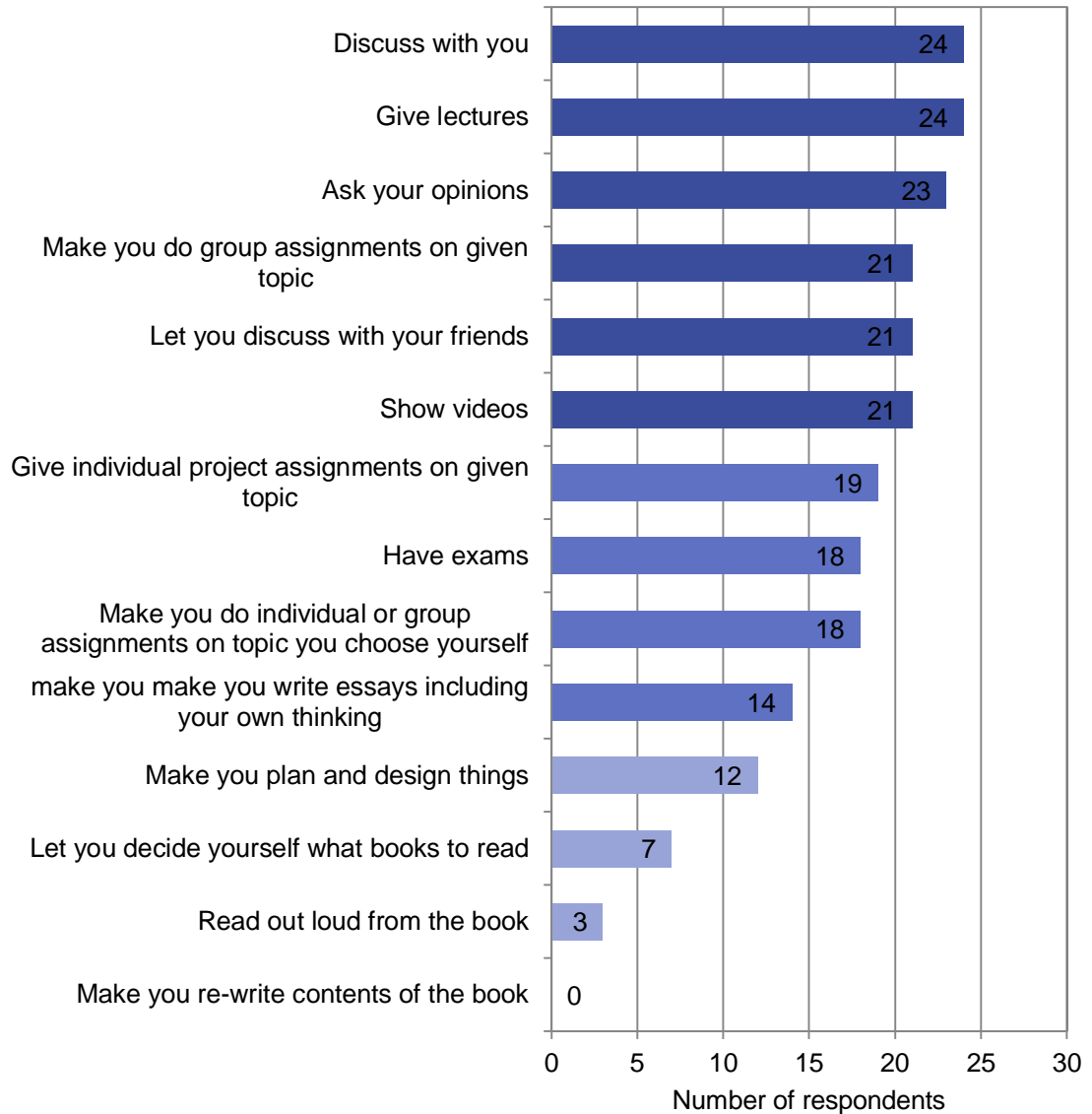
3.1 Opiskelijoiden odotukset opettajien käyttämistä opetusmenetelmistä

Opiskelijoiden oletukset opetusmenetelmistä voidaan jakaa karkeasti kolmeen ryhmään: hyvin yleisesti käytettävät menetelmät (yli 75% vastaajista), yleisesti käytettävät menetelmät (50-75% vastaajista) ja harvoin käytettävät menetelmät (alle 50% vastaajista). (Kuva 3: Odotukset opettajien käyttämistä opetusmenetelmistä.)

Opettajien uskottiin opettavan hyvin todennäköisesti tuttuun tapaan luennoimalla, mutta dialogisesti, eli opiskelijan kanssa keskustellen ja opiskelijan mielipiteitä tiedustellen. (24/28 vastaajaa). Ryhmätyöskentelyä odotettiin myös paitsi opiskelijoiden keskinäisten keskustelujen, myös projektitöiden tekemistä annetusta aiheesta (21 vastaajaa). Opettajien oletettiin myös hyödyntävän videoita opetustyössään (21 vastaajaa).

Yleisesti käytettäväksi opetusmenetelmiksi oletettiin itsenäinen projektityöskentely (19 vastaajaa) ja ryhmätyöskentely vapaasti valitusta aiheesta (18 vastaajaa), kokeiden pitäminen (18 vastaajaa) ja reflektioesseiden kirjoittaminen (14 vastaajaa). Nämä menetelmät vaativat opiskelijalta aktiivista roolia ja liittyvät tiedon soveltamiseen. Toisaalta, voidaan havaita, että esimerkiksi puolet opiskelijoista ei osaa odottaa omaa ajattelua sisältävien esseiden kirjoittamista osaksi opiskelua, jolloin heidän kohdallaan tällainen opiskelu voi vaatia hieman enemmän totuttelua ja tukea opettajan taholta.

What do you think teachers will do to teach you? (You can pick as many as you want.)

Kuva 3: Odotukset opettajien käyttämistä opetusmenetelmistä.

Harvemmin käytettäviksi menetelmiksi ennakoitiin mielenkiintoisesti menetelmiä opiskelijan vapauden ääripäistä: Opettajien ei uskottu lukevan opiskelijoille tekstiä suoraan kirjasta (3 vastaajaa) tai laittamaan opiskelijoita kopioimaan kirjan sisältöä (0 vastaajaa), mutta toisaalta ei myöskään laajasti uskottu siihen, että opiskelija saisi itse valita opiskelumateriaalin (7 vastaajaa) tai suunnitella itsenäisesti työskentelyyn tai opetussisältöihin liittyviä asioita (12 vastaajaa). Voidaan havaita, että vaikka opiskelijat uskoivat hyvän opiskelijan etsivät

itsenäisesti lisätietoa, voi esimerkiksi kirjaesseiden kirjoittaminen itse valituista kirjoista olla odottamaton ja siksi vaativa tehtävä.

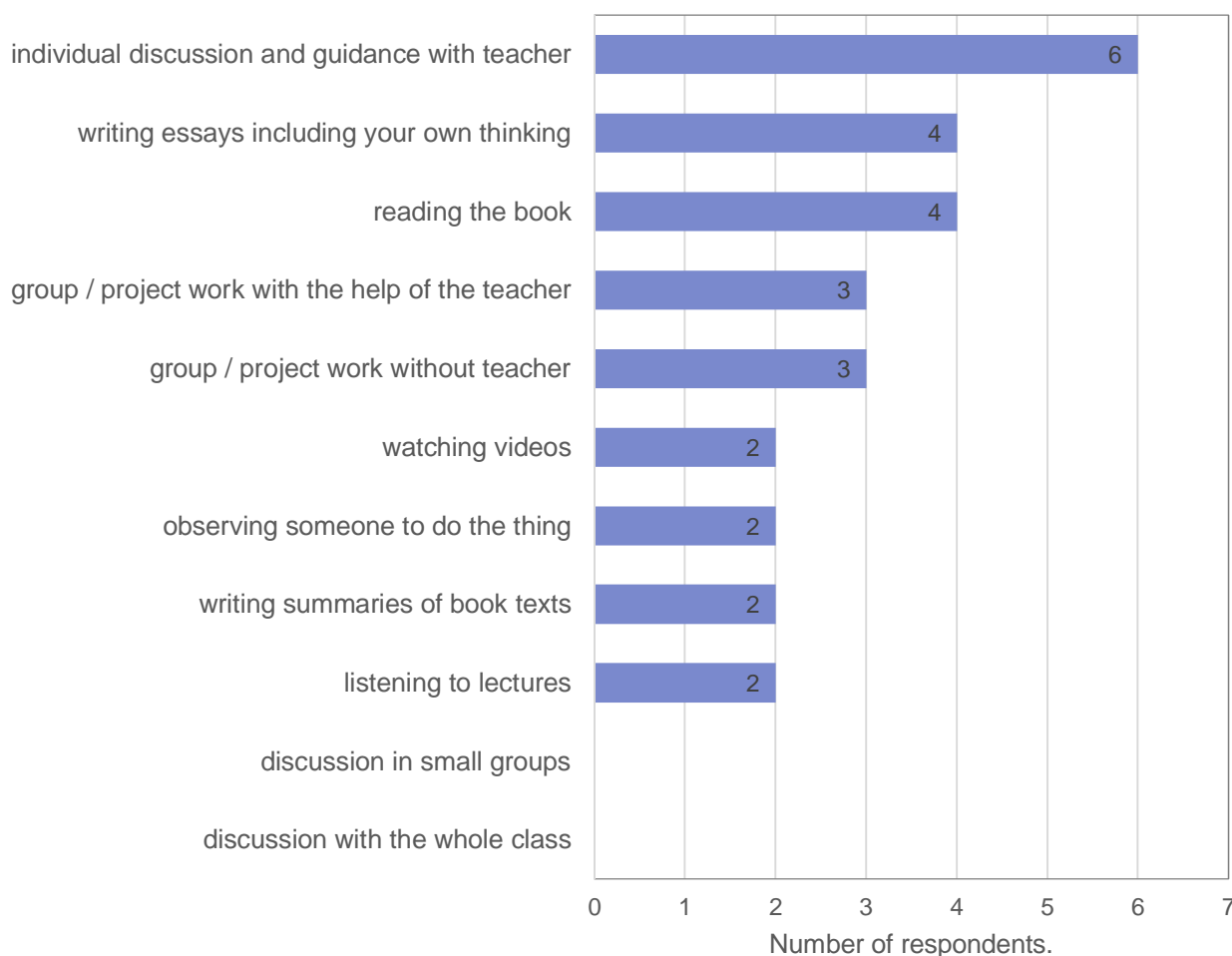
Opiskelijoiden odotukset opetusmenetelmien suhteen ovat melko realistisia, joskin on muistettava, että odotukset eivät vielä kerro siitä, mitä mieltä he näistä opetusmenetelmistä ovat. Huomionarvoista on myös se, että mitä poikkeuksellisempia menetelmiä halutaan käyttää, sitä enemmän joukossa on opiskelijoita, jotka eivät näitä osaa odottaa ja sitä enemmän opettajan tulee avata, mistä näissä menetelmissä on kyse ja mihin niiden käytöllä pyritään.

3.2 Parhaat tavat oppia opiskelijoiden mukaan

Odotuksia paremmin opiskelijoiden toiveita opiskelumenetelmien suhteen kuvaavat vastaukset kysymykseen siitä, mitkä ovat heidän mielestään parhaita tapoja oppia. Opiskelijoiden tuli asettaa paremmuusjärjestykseen 11 eri menetelmää.

Kun tarkastellaan vaihtoehtoja sen mukaan, mitä menetelmiä opiskelijat arvioivat sijalle 1, eli parhaaksi tavaksi oppia, nähdään, että eniten 1. sijoituksia sai henkilökohtaiset keskustelut ja ohjaus (6). Toiseksi eniten 1. sijoituksia saivat omaa ajattelua sisältävien esseiden kirjoittaminen ja kirjojen lukeminen. Erilaisia ryhmäkeskusteluja ei koeta ensisijaisesti parhaaksi tavaksi oppia. (Kuva 4: Paras tapa oppia opiskelijoiden mukaan.)

The best way to learn.

Kuva 4: Paras tapa oppia opiskelijoiden mukaan.

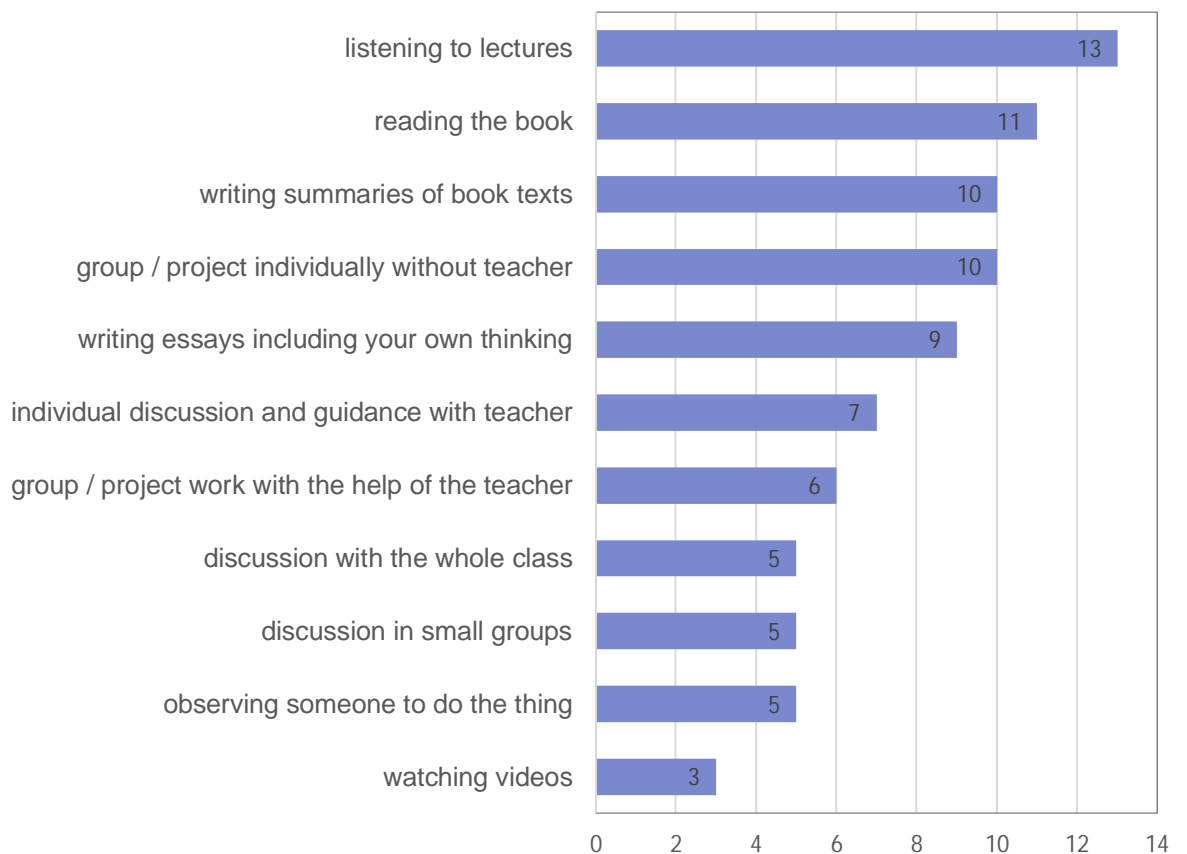
Tarkastelua voidaan kuitenkin laajentaa huomioimalla ensimmäisten sijojen lisäksi toiset ja kolmannet sijat, jolloin saadaan kokonaisempi käsitys. Tällöin parhaat tavata oppia opiskelijoiden mukaan ovat perinteiset luentojen kuuntelu (13 vastausta), kirjojen lukeminen (11 vastausta), yhteenvetojen kirjoittaminen näiden kirjojen sisällöistä (10 vastausta) ja itsenäinen projektityöskentely (10 vastausta). Edelleenkin erilaiset keskustelulliset menetelmät eivät saavuttaneet suurta suosiota. (Kuva 5: Parhaat tavat oppia opiskelijoiden mukaan.)

Tämän tuloksen perusteella tavalliset ja melko perinteisetkin opetusmenetelmät tukevat oppimista opiskelijoiden oman käsityksen mukaan parhaiten. Kyse voi kuitenkin olla myös siitä, että tuttuudestaan johtuen nämä tavat on helppo omaksua, jolloin opiskelija voi keskittyä itse opiskeltavaan sisältöön ja toisaalta ne tuntuvat opiskelijalle helpommalta. Kuitenkin, mikäli opetuksessa käytetään

muitakin menetelmiä, ja opiskelijoilla on aikaa oppia nämä menetelmät, niin silloin kyselystä voitaisiin saada erilainen tulos.

Tässä kysymyksessä ei myöskään otettu kantaa suurempiin pedagogisiin linjauksiin, kuten siihen, kuinka itsenäistä ja vapaata opiskelijan työskentely on. Esimerkiksi kirjasta lukeminen voi liittyä aiemminkin mainittuun humanistiseen oppimiskäsitykseen, jolloin opiskelija itse valitsee lukemansa kirjan ja poimii sieltä omaan tilanteeseensa kiinnostavia sisältöjä tai behavioristiseen oppimiskäsitykseen, jolloin opiskelija lukee opettajan valitseman kirjan ja pyrkii opettelemaan sieltä opettajan määrittelemät asiat, joita esimerkiksi sitten tentissä kysytään.

Top 3 best ways to learn.

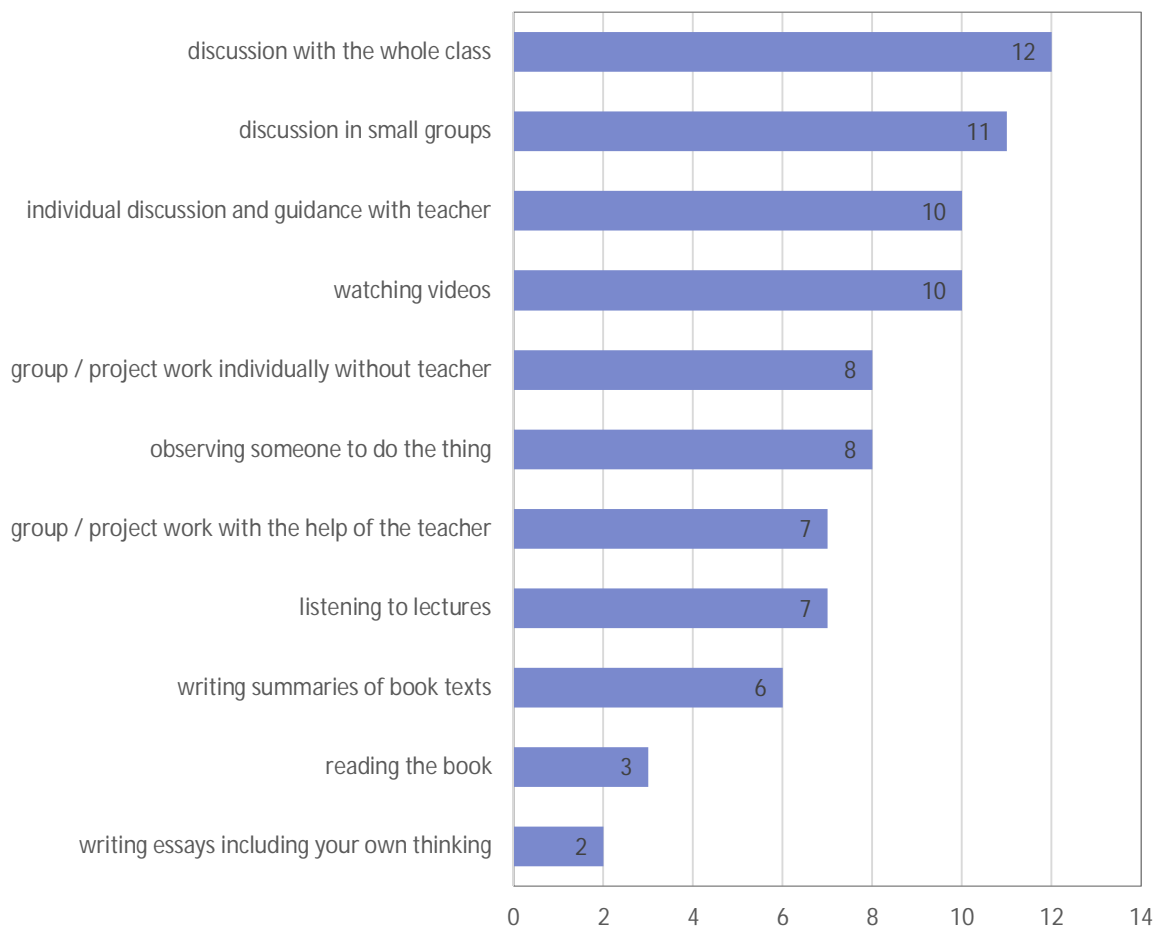

Kuva 5: Parhaat tavat oppia opiskelijoiden mukaan.

Vastaavasti voidaan tarkastella, mitkä menetelmät sijoittuvat vertailussa hännille. Kolmen huonoimman menetelmän joukkoon arvioitiin useimmiten, aiemman tarkastelun mukaisesti, koko luokan kanssa käytävät keskustelut (12 vastausta), pienryhmäkeskustelut (11 vastausta), hieman yllättäen henkilökohtaiset keskustelut (10 vastausta) ja videoiden katsominen (10 vastausta). (Kuva 6: Huonoimmat tavat oppia opiskelijoiden mukaan.)

Keskustelun käyttäminen osana opetusta vaatii opettajalta melko pitkälle kehittyneitä vuorovaikutustaitoja. Lisäksi koko ryhmän kanssa käytävien keskustelujen tehoa vie luonnollisesti suuret ryhmäkoot, jotka ovat International Business –koulutusohjelmassa tavanomaisia.

Bottom 3 worst ways to learn.

Kuva 6: Huonoimmat tavat oppia opiskelijoiden mukaan.

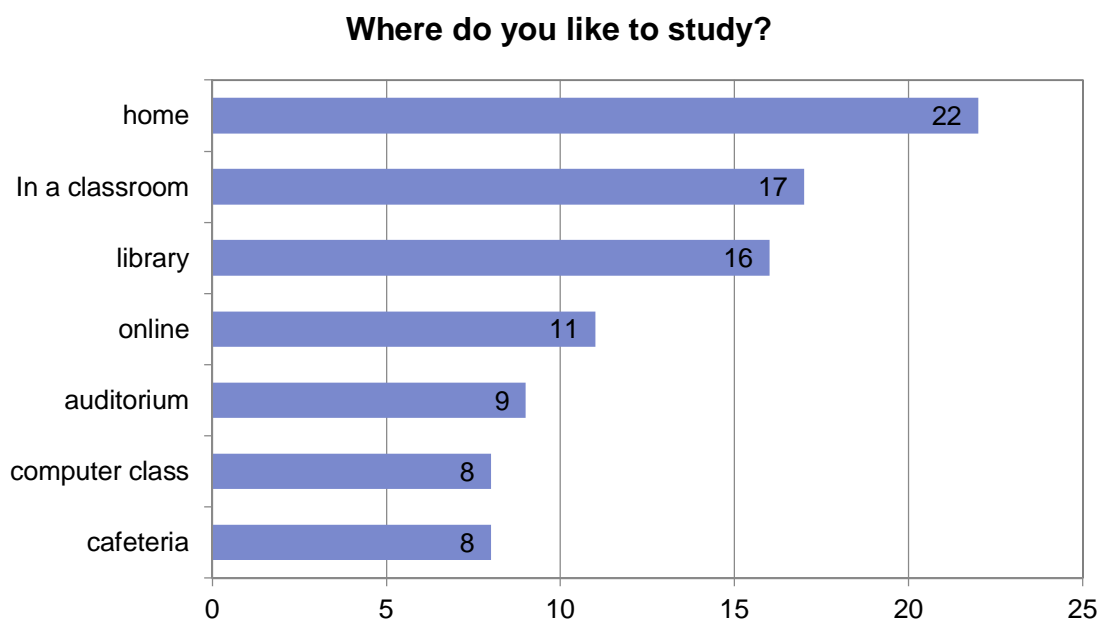
Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että mielipiteet siitä, mitkä ovat parhaita tapoja oppia, hajaantuvat melko paljonkin. Tämä kertoo siitä, että jokaisella on

yksilöllinen tapa oppia. Lisäksi tämä kertonee siitä, että paras tapa oppia riippuu myös siitä, mitä pyritään oppimaan. Toisin sanoen, mikä on oppimiskäsitys ja oppimisen tavoite.

Viimeisimpänä opetuksen suunnitteluun ja oppimismenetelmiin liittyen opiskelijoilta kysyttiin sitä, missä he haluavat opiskella. Opiskelijat saivat valita kaikki sopivat vaihtoehdot. Kotona opiskelu miellytti suurta osaa vastaajista (79%). Tämä tukee itsenäisten tehtävien käyttöä osana opiskelua. 60% vastaajista valitsi luokkahuoneen ja 57% kirjaston, joten kokonaan itsenäisillä tehtävillä opintoja ei kuitenkaan enemmistö halua suorittaa. Verkko-opiskelu miellytti alle puolta vastaajista, vain 40% valitsi verkko-opiskelun. (Kuva 7: Mieluisimmat opiskelupaikat)

Tulos ei tietysti kerro siitä, mitä vastaajat verkossa tapahtuvaksi opiskeluksi ymmärtävät – onko se verkko-opiskelua, että kirjallinen tehtävä palautetaan verkkotyöskentelyalustalle? Koulun tietokoneluokat eivät myöskään saaneet suurta suosiota, alle 30% vastaajista.

Myös opiskelun fyysisten ympäristöjen suhteen monipuolisuus ja vaihtelu pitänee opiskelun mielenkiintoisempana ja tukee näin ollen oppimista.

Kuva 7: Mieluisimmat opiskelupaikat

4 OPISKELIJAN MOTIVAATIO JA OPPIMISYHTEISÖN MERKITYS

Motivaatio tarkoittaa periaatteessa sitä, miksi ihminen tekee jotakin. Motivaatio on olennainen käsite oppimisen kannalta, sillä motivaatio vaikuttaa siihen mihin tarkkaavaisuus suuntautuu ja siihen mitä tavoitteita opiskelija itselleen asettaa ja miksi. (Von Wright, 2003). Toisin sanoen, motivaation voisi sanoa vaikuttavan siihen, kuinka hyvät lähtökohdat asioiden oppimiselle opiskelijalla on.

Usein motivaatiota tarkastellaan *sisäisen ja ulkoisen motivaation* kautta. *Sisäinen motivaatio* tarkoittaa varsinaisesta tehtävästä / aihepiiristä itsestään motivoitumista (Ruohotie, 2002). Toisin sanoen, tehtävällä on yksilölle itseisarvo, joka kumpuaa esimerkiksi yksilön arvoista, asenteista tai mielenkiinnon kohteista. *Ulkoisen motivaatio* puolestaan tarkoittaa motivaatiota, jonka lähteenä on joku ulkoinen palkkio, esimerkiksi hyvä arvosana tai paremmuus suhteessa toisiin. Ulkoinen motivaatio voi syntyä myös halusta välttää epäonnistumisia. (Ruohotie, 2002) Toisin sanoen, tehtävällä on yksilölle ensisijaisesti välinearvo suhteessa joihinkin muihin tavoitteisiin.

Toinen motivaatiota hieman eri näkökulmasta lähestyvä jaottelu on jako neljään eri suuntautumistapaan (orientaatio). 1) *Tehtäväsuuntautuneisuus*, eli opiskelija kiinnittää huomionsa tehtävään ja haluaa parantaa osaamistaan. 2) *Suoritusasuuntautuneisuus*, eli opiskelija kiinnittää huomionsa omaan kyvykkyyteensä ja pyrkii olemaan parempi kuin joku toinen. 3) *Välttämässuuntautuneisuus / minäsuuntautuneisuus*, eli opiskelija pyrkii välttämään epäonnistumisia ja suojelemaan minäänsä. 4) *Sosiaalinen riippuvuussuuntautuneisuus*, eli oppimisessa on ensisijaisesti kyse sosiaalisen hyväksynnän saavuttamisesta ja myönteisestä palautteesta. (Tynjälä, 2002.)

Kyselyssä opiskelijoilta kysyttiin mikä heitä motivoi opiskelemaan. Kysymys oli avoin, mutta siitä huolimatta vastaukset olivat hyvin samankaltaisia. Ehdottomasti eniten mainintoja sai tulevaisuuden työ, jonka mainitsi 54% vastaajista. 1/3 työn motivaation lähteeksi maininneista vastaajista vastaukseen liittyi lisäksi erityismaininta hyvästä palkasta.

Palkka on selkeästi ulkoinen motivaatiotekijä ja työkin voidaan tällaiseksi laskea, joskin työhön voi liittyä myös voimakkaita toissijaisia sisäisiä motivaatiotekijöitä, kuten oman identiteetin vahvistaminen tai kuuluminen yhteisöön. Joka tapauksessa, koulutuksella on suurelle osalle opiskelijoita välinearvo.

“Mahdollisuus saada hyväpalkkainen työ, josta pidän, kasvaa. Mitä parempi koulutus on, sitä paremmat mahdollisuudet on saada unelmien työ.”

(“The growing possibility of getting a well-paid job which I like. The better your education is, the more chances you have for getting your dream job.”)

Toiseksi eniten yksittäisiä mainintoja keräsi kuitenkin opiskelu itsessään, yhteensä 29% vastaajista. Tämä on selkeästi sisäsyntyinen motivaatio ja itseisarvo.

“Minulla on sisäinen motivaatio tähän kouluun, koska opiskelemme liiketaloutta ja se kiinnostaa minua.”

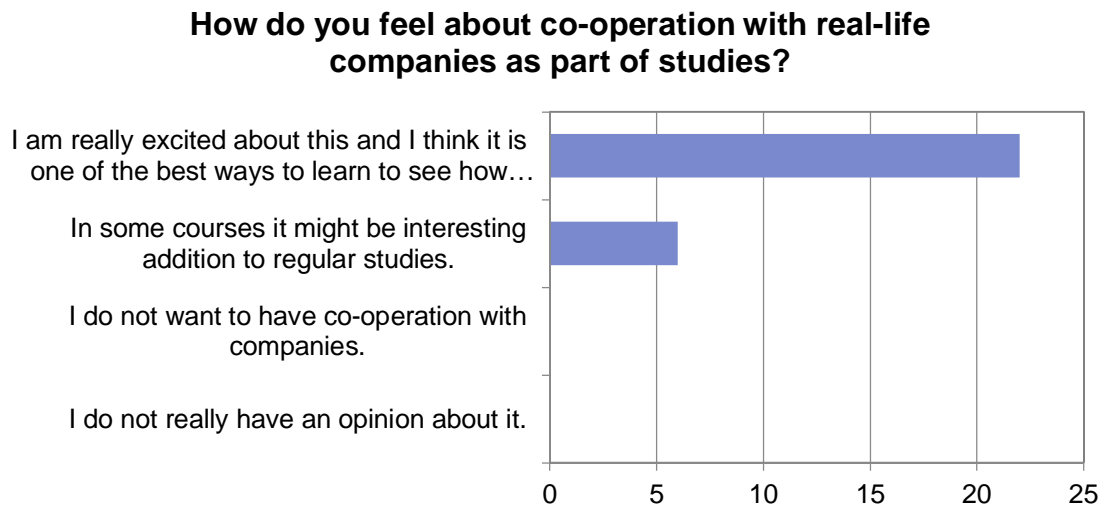
(“I have inner motivation for this school because it is on business and that interests me.”)

Oriantaatioiden kautta tarkasteltuna opiskelijoiden motivaatio on pääosin tehtäväsuuntautunutta, joskin suoriutumisellakin on merkittävä rooli.

Opettajan työssä motivointi ja motivaation ylläpitäminen ovat tärkeitä taitoja. Käytännössä tätä voi toteuttaa oppimistehtävien ja arvioinnin kautta. Oppimistehtävien tulisi olla mielekkäitä, monipuolisia ja vaihtelevia. Lähtökohtaisesti enemmän opiskelijoita motivoivat henkilökohtaisesti merkitykselliset tehtävät, jotka liittyvät opiskelijan todelliseen elämään tai tuleviin työtehtäviin ja niissä esiintyviin ongelmatilanteisiin. Tehtävät, joissa opiskelijalla on mahdollisuus olla omatoiminen, aloitteellinen ja itsenäinen, koetaan usein myös motivoiviksi. (Tynjälä, 2002).

Tähän erilaiset tosielämän projektiopinnot soveltunevat hyvin. Kyselyn mukaan opiskelijat suhtautuivat poikkeuksetta myönteisesti yritysten kanssa tehtävään yhteistyöhön osana opintoja. Kyselyssä 22 vastaajaa valitsi vaihtoehdon ”Olen erittäin innostunut tästä, ja uskon, että sen näkeminen, miten asiat käytännössä

tehdään, on yksi parhaita tapoja oppia” ja 6 vastaajaa vaihtoehdon ”Joillain kursseilla se voisi olla mielenkiintoinen verrattuna tavanomaisiin opintoihin”. (Kuva 8: Opiskelijoiden suhtautuminen yritysten kanssa tehtävään yhteistyöhön.)

Kuva 8: Opiskelijoiden suhtautuminen yritysten kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Avoimeen kysymykseen siitä, mikä opiskelijaa auttaa oppimaan, vastaukset hajaantuivat aina muistiinpanoista musiikkiin. Toisin sanoen, monella on jo korkeakouluopintoihin mennessä kehittynyt omia yksilöllisiä opiskelutapoja ja rutiineja, jotka tukevat omaa oppimista. 25% vastaajista mainitsi myös motivaation merkityksen oppimiselle.

Suurimpana ryhmänä voidaan kuitenkin erottaa erilaiset sosiaaliseen ympäristöön liittyvät, oppimista tukevat tekijät (54% vastaajista). Näitä ovat esimerkiksi opiskelutoverit, opettajat, ystävät ja heidän kanssaan käytävät keskustelut. Toimivalla oppimisyhteisöllä on siis merkittävä rooli opiskelijan oppimisen tukemisessa. Oppimisyhteisön rakentumiseen voi opettaja vaikuttaa esimerkiksi valittavien opetusmenetelmien kautta ja sillä, millaiseen vuorovaikutukseen opetustilanteissa pyritään. Kokonaisuuteen vaikuttaa kuitenkin hyvin laaja-alainen joukko toimijoita niin korkeakoulun sisällä kuin sidosryhmissäkin.

5 OPISKELIJAN ARVIOINTI

Jotta arviointi olisi motivaatiota ylläpitävää, siinä tulisi ensisijaisesti keskittyä opiskelijan omaan kehittymiseen ja yksilölliseen palautteeseen, ei niinkään vertailuun suhteessa muihin opiskelijoihin. Opiskelijan arviointi vaikuttaa myös siihen, millaisia oppimisstrategioita opiskelija noudattaa ja mihin opiskelu ensisijaisesti tähtää: jos opiskelijoilta aina kysytään tentissä yksityiskohtia, niin he panostavat näiden opiskeluun, vaikka asian osaamisen kannalta olisi olennaista ymmärtää kokonaisuuksia. (Tynjälä, 2002) Arvioinnilla voidaan toisin sanoen ohjata opiskelijan oppimista ja sitä, kuinka opiskelija opiskelee ja millaisia asioita lopulta oppii.

Uudistetun Bloomin taksonomian mukaan tiedollinen osaaminen voidaan jakaa 6 eri tasoon, jotka rakentuvat toinen toisena päälle. Tasot ovat seuraavat (alimmasta ylimpään):

1. Muistaminen
2. Ymmärtäminen
3. Soveltaminen
4. Analysoiminen
5. Arvioiminen
6. Luominen

(Krahtwohl, 2002)

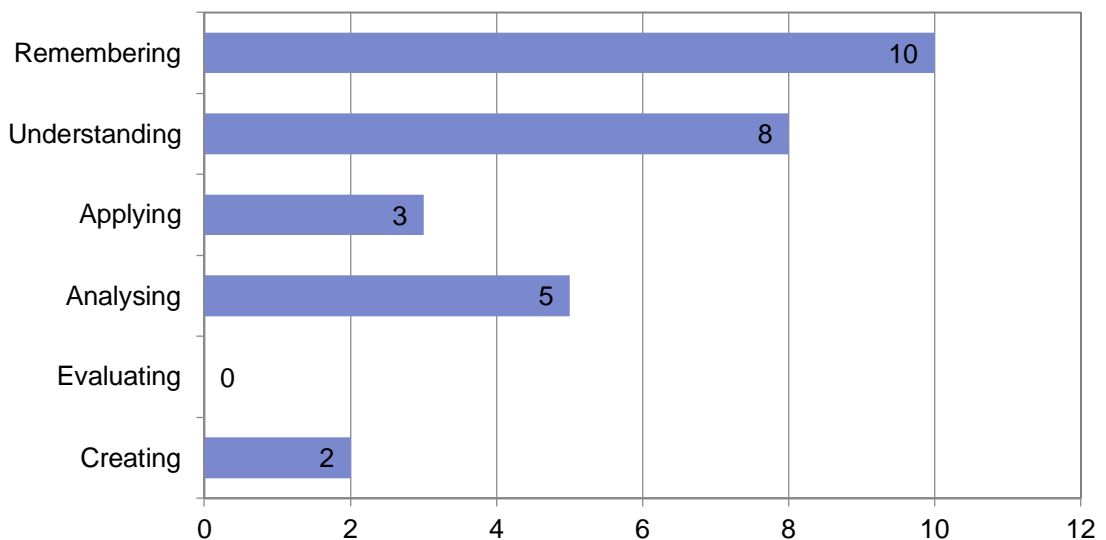
Näitä tasoja voidaan käyttää paitsi osaamistavoitteiden asettamiseen, osaamisen arviointiin suhteessa osaamistavoitteisiin. Erilaiset oppimistehtävät voidaan myös muotoilla näiden tasojen mukaisesti, esimerkiksi tason 1 (muistaminen) osaamista vaatii tehtävä ”Listaa Bloomin taksonomian 6 osaamistasoa” kun taas tason 5 (arviointi) osaamista vaatii tehtävä ”Vertaile Bloomin taksonomian osaamistasoja toisiinsa.” Kuitenkaan tason 5 osaamista ei voida saavuttaa ilman muistamista.

Kyselyssä pyrittiin selvittämään, millaisia arvosanaodotuksia opiskelijoilla on suhteessa Bloomin taksonomian mukaisiin osaamistasoihin. Opiskelijoille esitettiin Bloomin taksonomia kuvallisessa muodossa lyhyen selityksen kera. Tämän jälkeen kysyttiin, mille osaamisen tasolle heidän tulisi mielestään tähdätä

pyrkiessään alimpaan arvosanaan 1, arvosanaan 3 ja korkeimpaan arvosanaan 5.

Kyselyn perusteella opiskelijat eivät päästäisi itseään liian alhaisilla osaamistasoilla kurseista läpi. Vaikka tason 1, muistaminen, kurssin läpikäymisen rajaksi valitsi enin osa, 36% opiskelijoista, saivat myös korkeammat osaamistasot vastaajia. 29% mielestä alhaisimpaan arvosanaan ei riitä muistaminen, vaan lisäksi asia pitää ymmärtää (taso 2). 11% mukaan pitää lisäksi osata soveltaa (taso 3) ja peräti 18% mukaan analysoida (taso 4) tietoa. Myös ylin taso, luominen, sai kaksi vastausta (7%). (Kuva 9: Arvosanan 1 osaaminen Bloomin taksonomian mukaan.)

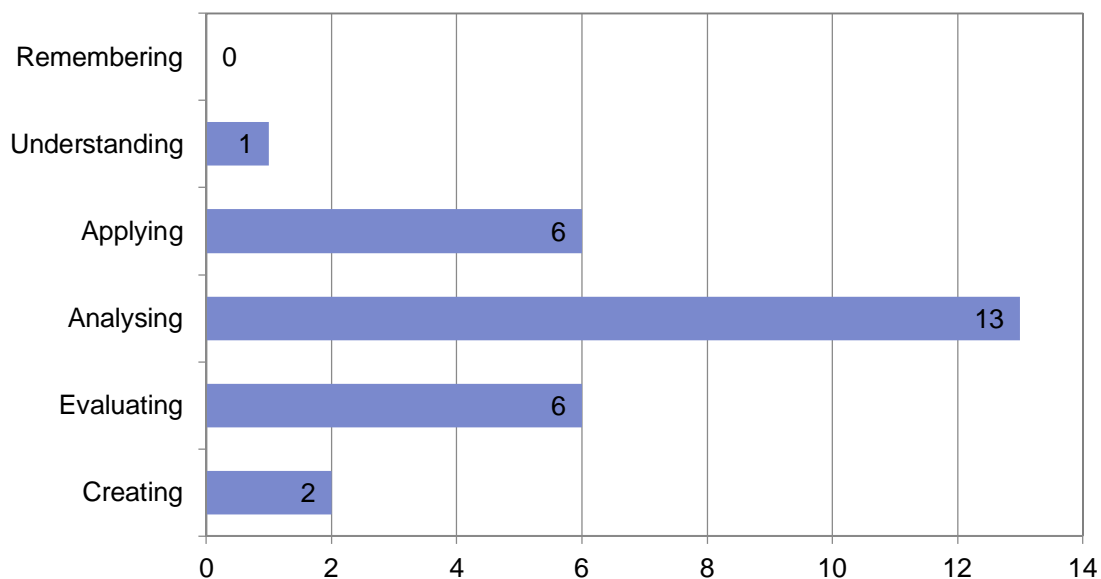
What level in knowledge, according the Bloom's taxonomy (picture), you think you should aim for grade 1?

Kuva 9: Arvosanan 1 osaaminen Bloomin taksonomian mukaan.

Arvosanaan 3 tähtääväksi osaamistasoksi suurin osa opiskelijoista arvioi joko osaamistason 4, analysointi, tai sitä korkeammat osaamisen tasot. (Yhteensä 75% vastaajista). Suurimman suosion sai osaamistaso 4, analysointi (46% vastaajista), tasot 3 ja 5, soveltaminen ja arviointi saivat molemmat 21% kannatuksen. Huomionarvoista on, että yhdenkään vastaajan mielestä arvosanaan 3 ei riittänyt pelkkä asioiden muistaminen. (Kuva 10: Arvosanan 3 osaaminen Bloomin taksonomian mukaan.)

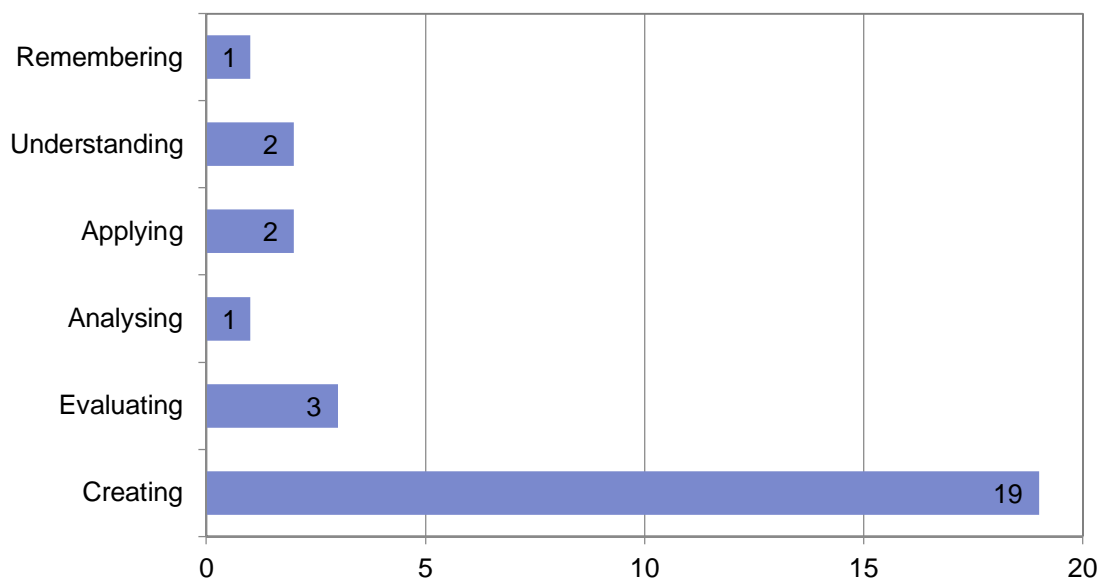
What about grade 3?

Kuva 10: Arvosanan 3 osaaminen Bloomin taksonomian mukaan.

Saadakseen korkeimman arvosanan 5, suurin osa vastaajista (68%) arvioi vaadittavan korkeinta mahdollista osaamistasoa, uuden luomista olemassa olevan tietoaiksen perusteella, joskin jokainen muukin osaamistaso sai vähintään yhden vastaajan. (Kuva 11: Arvosanan 5 osaaminen Bloomin taksonomian mukaan.)

What about grade 5?

Kuva 11: Arvosanan 5 osaaminen Bloomin taksonomian mukaan.

Opiskelijoiden vastaukset olivat pääosin melko loogisia suhteessa annettuun arviointiasteikkoon. On mahdollista, että annettu asteikko ohjasi opiskelijoiden vastauksia hieman liikaakin niin, että he eivät vastanneet niinkään oman näkemyksensä mukaisesti, vaan yrittivät vastata niin sanotusti ”oikein”. Toisaalta vastaukset eri arvosanoihin eivät olleet täysin linjassa keskenään, joten on myös mahdollista, että vastaajat eivät täysin ymmärtäneet Bloomin taksonomian ideaa siitä, että osaaminen rakentuu aina seuraavan tason päälle. Edellä mainituista syistä johtuen, näitä tuloksia ei voitane pitää täysin luotettavina.

Kuitenkin voitaneen todeta, että opiskelijat odottavat korkeakouluopiskelulta melko korkeaa vaatimustasoa, joten tämä olisi hyvä huomioida arvioinnin lisäksi opetussisältöjen ja opetusmenetelmien valinnassa. Opiskelijat ovat motivoituneita menestymään ja odottavat varmasti myös paljon opetukselta.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Yhteenvedona voidaan todeta, että opiskelijoiden näkemykset oppimisesta ja opiskelusta vastaavat melko hyvin tämän päivän vallitsevia, sosiokonstruktivistiseen oppimiskäsitykseen perustuvia, näkemyksiä. Opiskelijat tunnistavat oman vastuunsa opinnoistaan ja he tulevat opiskelemaan parantaakseen omia ammatillisia valmiuksiaan. Opettajalta he odottavat ohjausta tässä kehitymisprosessissa.

Opiskelijat ovat hyvin kiinnostuneita yhdistämään erilaisia todellisissa liiketoimintaympäristöissä tapahtuvia projektiopintoja osaksi opiskelua. Opetusmenetelmien osalta voidaan todeta opiskelijoiden suosivan sellaisia lähestymistapoja, jotka tähtäävät sisältöjen omaksumiseen, eivät ehkä niinkään sisältöjen itsenäiseen luomiseen. On ehkä luontevaa, että opintojensa alussa olevat opiskelijat kokevat opiskelun ensin uuden tiedon omaksumisena ja ehkä myöhemmin tämän omaksutun tiedon soveltamisena esimerkiksi itsenäisissä projektiopinnoissa. Aikuisopiskelijoiden, jo työelämää nähneiden opiskelijoiden osalta voisi painottua enemmän kokemusten jakamiseen ja tiedon uudelleen järjestelyyn ja luomiseen tähtäävät menetelmät. Opetusmenetelmien osalta vastauksissa oli myös melko paljon hajontaa, mikä kertonee oppijoiden yksilöllisyydestä.

Tutkimuksen tuloksia arvioitaessa on huomioitava opiskelijaryhmän kansainvälisyys. Kansainvälisyys voi vaikuttaa paitsi tulosten yleistettävyyteen, myös tulosten luotettavuuteen sen osalta, miten eri kulttuureista peräisin olevat vastaajat ymmärsivät kysymykset. Osittain ymmärrykseen voi vaikuttaa se, että kukaan vastaajista ei tehnyt kyselyä äidinkielellään ja toisaalta se, miten vastaaja on oppinut ymmärtämään esimerkiksi oppimisen käsitteen. Nämä rajoitteet huomioiden tutkimustuloksia voitaneen pitää kuitenkin suhteellisen luotettavina.

Lisäksi tutkimuksen yleistettävyyteen vaikuttaa otoksen pienuus ja tutkimuksen laadullisuus. Kuitenkin tuloksista voitaneen päätellä yleistä asennoitumista korkeakouluopiskelua kohtaan ja tuloksia voidaan käyttää jonkinlaisena keskustelunavauksena esimerkiksi sen suhteen, mitä opiskelijalta korkeakoulussa voidaan odottaa.

Arjen opettajan työn näkökulmasta katsottuna tulokset voivat vaikuttaa hieman yllättäviltä ja jopa ristiriitaisilta omien havaintojen kanssa. Opettajana täytyykin ehkä itse tarkkailla omaa toimintaansa ja sitä millaiseen käytökseen opiskelijoita tämän oman toiminnan kautta ohjaa. Voitaisiinko opiskelijoilta vaatia esimerkiksi totuttua enemmän oma-aloitteisuutta ja itsenäistä vastuuta? Muuttuvatko opiskelijoiden käsitykset opiskelusta opintojen aikana heidän omaksuessaan oppimisyhteisössä vallitsevan kulttuurin?

Mielenkiintoinen jatkotutkimuksen aihe olisi tehdä seurantakysely nyt vastanneille opiskelijoille esimerkiksi kahden vuoden kuluttua heidän aloittaessaan viimeistä opiskeluvuotta. Tällöin voitaisiin nähdä onko opiskeluajalla ja oppimisyhteisön kulttuurilla vaikutusta opiskelijoiden näkemyksiin.

LÄHTEET

Antikainen, Ari; Rinne Risto; Koski Leena. 2006. Kasvatussosiologia. WSOY Oppimateriaalit Oy. 3. uudistettu painos.

Hellström, Martti. 2008. Sata sanaa opetuksesta. ISBN 978-952-451-194-0. PS-Kustannus, Opetus 2000.

Sirkka Hirsjärvi, 1985. Johdatus kasvatustilfilosofiaan. ISBN 951-26-2548-2. Kirjayhtymä Oy.

Krathwohl, David R. (2002). "A revision of Bloom's taxonomy: An overview". *Theory Into Practice (Routledge)* 41 (4): 212–218.

Lehtisalo, Liekki. Raivola, Reijo. 1999. Koulutus ja koulutuspolitiikka 2000-luvulle. Wsoy.

Rauste-von Wright, M., Wright von, J. & Soini, T. 2003. Oppiminen ja koulutus. Helsinki: WSOY.

Ruohotie, P. 2003. Oppiminen ja ammatillinen kasvu. Porvoo: WSOY.

Tynjälä, P. 2002. Oppiminen tiedon rakentamisena. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen perusteita. Helsinki: Kirjayhtymä.

Liite 1: Kyselyn kysymykset

1. What do you think teachers will do to teach you? (You can pick as many as you want.)
 - Give lectures
 - Read out loud from the book
 - Show videos
 - Discuss with you
 - Let you discuss with your friends
 - Make you re-write contents of the book
 - Make you make you write essays including your own thinking
 - Give individual project assignments on given topic
 - Make you do group assignments on given topic
 - Make you do individual or group assignments on topic you choose yourself
 - Have exams
 - Ask your opinions
 - Make you plan and design things
 - Let you decide yourself what books to read

2. What are the best ways for learnign in your opinion? 1 = Best, 2= 2nd best etc.
 - listening to lectures
 - reading the book
 - writing summaries of book texts
 - writing essays including your own thinking
 - observing someone to do the thing
 - watching videos
 - group / project work done individually without teacher
 - group / project work done in lectures with the help of the teacher
 - discussion with the whole class
 - discussion in small groups

- individual discussion and guidance with teacher
3. What is teacher's role in your studies in your opinion?
- What things a good student DOES? (You can pick as many as you want.)
 - memorizes written text word by word
 - reflects on topic and forms opinions about it
 - makes questions to teachers
 - tries to understand actively
 - co-operates with others during studies
 - asks for help
 - participates lectures
 - searches for additional information
 - disagree with the teacher
 - shows up late
4. What things a good student does NOT DO? (You can pick as many as you want.)
- memorizes written text word by word
 - reflects on topic and forms opinions about it
 - makes questions to teachers
 - tries to understand actively
 - co-operates with others during studies
 - asks for help
 - participates lectures
 - searches for additional information
 - disagree with the teacher
 - shows up late
5. What motivates you to study?
6. What helps you to learn?

7. Where do you like to study?
- In a classroom
 - online
 - home
 - library
 - cafeteria
 - auditorium
 - computer class
8. How do you feel about co-operation with real-life companies as part of studies?
- I am really excited about this and I think it is one of the best ways to learn to see how things are done in practise.
 - In some courses it might be interesting addition to regular studies.
 - I do not really have an opinion about it.
 - I do not want to have co-operation with companies.
9. What level in knowledge, according the Bloom's taxonomy (picture), you think you should aim for grade 1?
- What about grade 3?
 - What about grade 5?
10. What are your most recent previous studies
- High School
 - Vocational School
 - College or University studies in Finland
 - College or University studies in some other country than Finland